

SVEČANI ZAVRŠETAK EUROPSKE GODINE GLAZBE 1985 U RIMU

1. Vrednovati staru glazbenu baštinu s novim oblicima koji su sposobni izraziti sveto

Papin govor na otvorenju novog sjedišta Instituta za crkvenu glazbu

»Draga braćo i sestre!

1. Drage sam volje prihvatio poziv da predsjedam obredu blagoslova novih orgulja i novog sjedišta ovoga Papinskog instituta za crkvenu glazbu, koji je utemeljio moj cijenjeni predšasnik Sveti Pio X. u Apolinarovoj palači, a koji se danas premješta u ovu ugodnu opatiju svetog Jeronima u Gradu.

Zahvaljujem, prije svega, Gospodinu koji je omogućio preseljenje u ovo, za ciljeve Instituta, prikladnije sjedište, jer pruža bolje uvjete za glazbeni studij i za vježbe. Zahvalan sam od srca i Velikom Kancelaru Instituta, kardinalu Williamu Baumu i Predsjedniku Instituta Mons. Johannesu Overathu na značajnim riječima s kojima su htjeli uvesti u ovaj obred. Isto tako, toplo zahvaljujem i svima onima s kojima se Providnost poslužila pri ostvarenju adaptacije prostorija, a na poseban način pripadnicima Djela sv. Grgura, koji su velikodušno olakšali dovršenje.

Srdačan pozdrav upućujem svima vama docenti, učenici i ljubitelji glazbe, prisutni na ovom svečanom susretu, sa željom da iz dana u dan mogne rasti u ljubavi Božjoj »pjevujući Gospodinu u svom srcu i slaveći ga« (Ef 5, 19).

2. Danas, uoči sv. Cecilije, u Evropskoj godini glazbe, dužnost mi se, u ovoj sredini, osvrnuti na poziv i obrazovanje onih što se, u prvom redu, bave liturgijom i liturgijskom glazbom.

Saborska Konstitucija o svetoj liturgiji ističe dostojanstvo i važnost glazbe u liturgijskom činu. To dostojanstvo zahtijeva od crkvenog glazbenika pravo i istinsko zvanje. I u velikodušnosti svog odaziva glazbenik će naći i snagu da se suoči s teškom zadaćom što ga iziskuje studij ove materije.

Budući da se radi o crkvenoj glazbi koja pušta svoje korijenje u liturgiju, nameće se potreba velike umjetničke razine. Stvaranje djela crkvene glazbe traži neprestani napor, da bi se, koliko je to čovjeku moguće, uspjelo izraziti božansko pomoću bogata niza zvukova.

Osim toga, glazbeno zvanje, po svojoj unutarnjoj dinamici, teži da prijeđe u klanjanje. To je moguće onda kada »pjevati u liturgiji« proizlazi iz onog istinskog »osjećaja za crkvenost« (»sentire cum Ecclesia«). Stoga, to trajno sjedinjenje s Bogom i umjetnička nadarenost čine sretnu sintezu u kojoj se ova dva elementa uzajamno obogaćuju.

Ovdje treba tražiti nepresušni izvor svete umjetnosti. Liturgija koja se proživljava sudjelovanjem cijeloga bića treba, stoga, biti prvotna briga na putu formiranja onih koji žele postati crkveni glazbenici.

3. Papinski institut za crkvenu glazbu, koji se nalazi u blizini sjedišta sv. Petra, treba se osjećati odgovornim u apostolskoj zadaći, ostvarujući one programe crkvene obnove, koje je Koncil već davno preporučio.

Uz temeljne tradicionalne materije kao što su gregorijansko pjevanje, orgulje i klasična polifonija — ova su, naime, umjetnička područja postala prave apologije vjere, a i nepresušni izvori na kojima se od samih početaka napajala evropska glazba u svom umjetničkom i duhovnom razvoju — nužno je priznati da je za opću Crkvu veliko bogatstvo što je upoznata s blagom istočnih crkava, s njihovom liturgijom i glazbom.

Koncil želi da se posebna pažnja svrati i na razne kulturne faktore. Uvođenje živih jezika u latinsku liturgiju zahtijeva i puno vrednovanje himnoloških mjesnih tradicija. Suvremeni kulturni senzibilitet, a još više, i crkveni stav, autentično katolički, traže da imamo otvoreno srce i duh za glazbene stvarnosti izvan evropskih kultura.

Prijeko je potrebno postupati po onom mudrom načelu »sačuvati i unapređivati« (»conservare et promovere«). Trudite se, stoga, da u obrazovanju i u praktičnim vježbama spojite liturgiju i glazbu, liturgijsku znanost i glazbenu praksu, znanstveno istraživanje i dušobrižničku zadaću. Liturgija i glazba, te dvije komplementarne stvarnosti, dugo su vremena po svojoj naravi bile objekt paralelnog studija i pažnje, ali bez onog jedinstvenog pogleda koji jedino omogućuje da na jednak način cijenimo i jednu i drugu.

Vaša je zadaća da odlučno produbljujete sve vidove liturgijskog života, dok ne pronađete pravi ekvilibrij, što će za Crkvu i za svijet biti pravo rješenje koje oni očekuju od glazbenika u službi liturgije.

4. Ulazeći u novo razdoblje života Instituta, sad već uoči 75. obljetnice od osnutka, poželjno je da ovo sjedište postane kao jedna raskrsnica, gdje će se, u liturgijskom životu, susretati različiti umjetnički izrazi, koji će biti usmjereni na slavu Božju i za posvećenje ljudi.

S tim u vezi, značajno je i darivanje novih orgulja posvećenih Mariji, onoj koja u pjesmi *Veliča* uzvisuje ponizne, koji u svojim srcima otkrivaju neizreciva Božja djela. Svatko je pozvan da s Marijom, Majkom Crkve i pravom citrom Duha Svetoga, prodre u samo Božje srce. Stoga ću vam reći i riječi sv. Ambrozija: »Neka u svakome bude Marijina duša, da veliča Gospodina, neka u svakome bude duh Marijin, da kliče u Bogu« (Exp. Ev. sec. Lucam II, 26).

Bio bi uzaludan posao studirati crkvenu glazbu kad se taj studij ne bi hranio crkvenim životom, koji je opečaćen vjerom; vjerom koja se obnavlja u susretu s vjerskim i umjetničkim blagom prošlosti, ali koja se suočava i s kulturnim i umjetničkim iskustvima sadašnjosti, svjesna da vjernost Bogu povijesti spasenja uključuje, kao pretpostavku i kao posljedicu, potpunu vjernost čovjeku, koji oduvijek čezne da pjeva o lijepom, i o Onome koji je Tvorac lijepoga.

5. Crkvena glazba treba raspaljivati i ljubav među braćom. Ona treba stvarati zajedništvo promičući stapanje glasova i srdaca i ujedinjujući duše u jednu jedinu čežnju hvale Boga, tvorca svemira i Oca svijeta. To je razlog da Koncil preporuča, »da se brižljivo njeguje pučko vjersko pjevanje, da glasovi vjernika mogu odzvanjati u svetim vježbama i u liturgijskim činima« (*Sacrosanctum Concilium*, 118). Dužnost je odgovornih za promicanje crkvene glazbe, da pomognu i podupru sudjelovanje vjernika u liturgiji vrednujući staro glazbeno blago i tražeći nove oblike, brinući se uvijek za to da se izrazi sveto, i da se dodirne vjerski senzibilitet ljudi našega vremena.

Neka pjevanje, koje je sastavni dio vašega života, postane obilježje vašega kršćanskog života i vaše identifikacije s Crkvom, kao što je, u svoje vrijeme, poticao sv. Augustin: »Pjevajte glasom, pjevajte ustima, pjevajte srcima, pjevajte čestitim ponašanjem« (Sermo 34, 6).

Želja mi je da, s ovim mislima, i vaše akademske aktivnosti od ovoga slavlja zadobiju novi polet, i da postizete dobre rezultate u vašoj osobnoj afirmaciji na tako plemenitom području kao što je crkvena glazba, određena na slavu Božju i na veličanje službe Božje.«

S talijanskoga preveo:
A. K. Samardžić

Opširnije izvješće o proslavi Europske godine glazbe 1985. u Rimu vidi na str. 47

2. Novo sjedište na službu Crkve

Govor Williama kard. Bauma na otvorenju instituta

»Sveti Oče!

1. S osjećajem dubokog poštovanja, veseli me i čast mi je da Vas, kao Veliki Kancelar, mogu pozdraviti i primiti u novo sjedište Papinskog instituta za crkvenu glazbu, zajedno s ovom probenom povorkom ljubitelja crkvene glazbe.

Ovo sjedište smješteno je sada u prostorije opatije sv. Jeronima u Gradu, koje je Vaša Svetost darežljivo ustupila za naš akademski centar. Vašoj nesebičnoj darežljivosti doprinosima su se velikodušno pridružili i drugi dobročinitelji. Vrijedni Predsjednik stavio je u ovu stvar cijelo svoje srce, kucajući, s dobrim rezultatima, na mnoga vrata i ravnaajući svime uz svesrdnu pomoć svojih suradnika. Zahvaljujući tim združenim nastojanjima možemo danas službeno ući u nove prostorije. Vašoj Svetosti i ovim dobročiniteljima izražavamo svoju duboku zahvalnost.

2. Svrha je našeg Instituta, po želji papâ, da odgaja crkvene glazbenike iz svih krajeva svijeta i da ih, što je moguće bolje, osposobljava na umjetničkom, znanstvenom i duhovnom području. Obnovljeno sjedište pruža nam velike mogućnosti za takvu formaciju, koja će se odvijati u blizini sv. Petra, s pogledom upravljenim na cijelu Crkvu. Ovu zadaću namjeravamo nastaviti sa svom ozbiljnošću studija. Težit ćemo, također, i za jačanjem vjere, koja će se hraniti dubokim i zanosnim liturgijskim životom čiji je važan element i glazbena dimenzija.

3. Sada raspoložemo prostorijama koje su nužne za ostvarenje reforme umjetničkog i znanstvenog studija. Želimo da reforma, više nego ikada, bude na službu cijele Crkve, po izričitoj želji II. vatikanskog sabora, čiju će 20. obljetnicu za dva dana proslaviti izvanredna Sinoda. Želimo da obnovljeni Papinski institut za crkvenu glazbu postane mjesto susreta i polazna točka glazbenika cijele Crkve, i da sebi može pridružiti druge škole za crkvenu glazbu, da bi se što više ojačalo i razvilo ovo područje crkvenoga života.

Sveti Oče!

Molimo Vas da nas blagoslovite u ovim našim nakanama, koje povjeravamo Presvetoj Djevici, danas na spomendan njezina Prikazanja u Hramu, i zaštitnici glazbe, svetoj Ceciliji, čiji se blagdan sutra slavi.

S neopisivom radošću i zahvalnošću, svojom, darežljivih dobročinitelja Instituta, svih članova Instituta, kao i svih ovdje prisutnih, molim Vas da blagoslovite prostorije novog sjedišta. Želimo da ono bude na što veću djelotvornost Instituta u službi Crkve i na vječnu hvalu Boga Svemogućega!

S talijanskoga preveo:
A. K. Samardžić